

Crnogorski simfonijski orkestar: Misticizam Istoka za uspješan kraj sezone

Piše *Jelena Jovanović-Nikolić*

Koncert Crnogorskog simfonijskog orkestra održan 10. juna na Velikoj sceni Crnogorskog narodnog pozorišta posljednji je u ovoj sezoni pred podgoričkom publikom. Pod dirigentskom upravom maestra Grigorija Kraska, koncert, kao i organizacija u saradnji sa Ambasadom Turske, na najbolji način zaokružili su ovogodišnje djelovanje orkestra i u dvočasovnom muziciranju poentirali neke od ustaljenih ideja po kojima će šesta sezona ostati upamćena.

Mozaik epoha

Imperativ da sa orkestrom nastupaju najbolji umjetnici nije izostao ni ovoga puta. Turska flautistkinja Šefika Kutluer sa kojom je orkestar nastupio 2012. godine u Ankari, u okviru međunarodnog festivala pod sloganom „Susreti Istoka i Zapada“, tumačila je solističku dionicu. Pored navedenog, zahvaljujući koncepciji programa, koncertno veče je predstavljalo mozaik različitih stilova i epoha. U prvom dijelu izvedeni su: „Simfonija iznenađenja“ br. 94 u G-duru, Franca Jozefa Hajdna (1732-1809) i Koncert za flautu i orkestar „Mevlana“ savremenog azerbejdžanskog kompozitora – Iljasa Mirzajeva (1961), dok su u drugom dijelu koncerta interpretirane numere iz baleta Apolon i muze i svite Pulčinela, Igora Stravinskog (1882–1971). U cjelini posmatrano, koncert je imao formalno-stilske karakteristike koje su obuhvatile: klasični (kroz simfoniju „tvorca klasičnog simfonijskog žanra“), savremeni izraz (Koncert), kao i simulacije baroka i romantizma (u djelima Apolon i muze i Pulčinela).

Simfonija iznenađenja

U prvoj kompoziciji, Hajdnovoj „Simfoniji iznenađenja“, maestro Krasko je predvodio orkestar ističući bitne elemente klasičnog simfonijskog oblika. Nakon laganog uvoda lirskog karaktera u interpretaciji crnogorskih simfoničara uslijedio je razigran, dinamički i tembrovski obojen početni stav. Precizan ritam postavljen u ovom nastavio se i u drugom stavu, prepoznatljivoj temi sa varijacijama, u kojoj su naglašavani iznenadni udari timpana i pižicata u gudačima, po kojima je i sama Simfonija dobila naziv. Treći stav, kratki menuet, u dobro postavljenom tempu, nagovijestio je atmosferu finala i energičnu završnicu djela. Tumačenje ove kompozicije, nakon različitih i vrlo zahtjevnih simfonijskih dionica koje su se ove godine nalazile na pultu crnogorskih simfoničara, potvrdilo je besprekorno poznavanje „klasičnog simfonijskogobrasca“. Naredna kompozicija, Koncert za flautu i orkestar „Mevlana“, Iljasa Mirzajeva predstavljala je, prije svega, izazov prilikom tumačenja u stilskom pogledu, kao i dijalogiziranjima soliste i orkestra.

Čarobna frula

Kompozicija posvećena Mevlaniju Dželaludinu Rumiju – jednom od najznačajnijih islamskih filozofa i mističkih pjesnika iz XIII vijeka, prožeta je anadolijskim melosom i orijentalnim misticizmom, što je u najboljem svijetlu dočarala umjetnica koju svjetski mediji nerijetko nazivaju „Čarobna frula“. Predano, nadahnuto i osluškujući orkestar Šefika Kutluer je interpretacijom solističke dionice, nesvakidašnju, na momente meditativnu energiju i duhovnost prenosila na čitav orkestar pa je izvođenje ove kompozicije predstavljalo pravo osvježanje u izvođačkom repertoaru. Neuobičajene formalne koncepcije, sa prvim i drugim stavom u laganom i trećim u brzom tempu, Koncert je dočarao filozofiju i misticizam Istoka. Pored solističke dionice, posebno je istaknuta epizoda harfe u središnjem stavu, kao i sekcije udaraljki, čija je (zahtijevana) preciznost u ritmu i tempu imala značajnu ulogu u oblikovanju dramaturgije djela. Nadahnuto i predano tumačenje Koncerta, oduševljena publika je pozdravila burnim aplauzom te dva puta vratila na bis umjetnicu, koja je do posljednjeg tona plijenila neobičnom energijom pretočenom u mističan zvuk flaute.

Veliki pomak

Drugi dio koncerta, u kojem je uslijedilo izvođenje stavova iz svite Pulčinelu i baleta Apolon i muze, još jednom je potvrdio da su muzičari pod znalačkom dirigentskom upravom, iskusnog maestra Kraska ove godine napravili veliki pomak.

Izvođenje djela klasika XX vijeka, Stravinskog, uvijek predstavlja ogroman izazov za svaki ansambl. Naši muzičari su pokazali da su dorasli ovom zadatku, veoma ubjedljivo interpretirajući obje kompozicije, različite po duhu, sastavu i fakturi. Stilsko prožimanje kroz postupak simuliranja – nerijetko i samog muzičkog oblika: serenate, tarantelle ili točate iako zvučno vrlo „pitko“ podrazumijevalo je aktivnu saradnju svih orkestarskih grupa kao i brojne solističke epizode koje su vodeći članovi orkestra donijeli sa uzornom sigurnošću i razumijevanjem. I u ovom slučaju, maestro Krasko je tačno „izmjerio“ mogućnosti našeg orkestra birajući program koji je našim muzičarima bio objektivan i dostižan

izazov.

Zahtjevan program, solistkinja svjetskog glasa i prepuna dvorana doprinijeli su da se Crnogorski simfonijski orkestar na odličan način oprosti sa podgoričkom publikom do naredne, nadamo se još sadržajnije i bogatije koncertne sezone.

Foto: **D.Miljanić**